

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОРАДНИЦТВА»
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖЕНО

Директор НЦ
післядипломної освіти та
дорадництва
Інституту
післядипломної
освіти та
дорадництва
О. Аверчев
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Перший проректор, проректор
з науково-педагогічної
роботи, доктор економічних
наук, професор
В. Грановська
2024р.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНА ПРОГРАМА

БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ДОРАДНИКІВ

Термін навчання :	01 листопада – 16 листопада 2024 року
Форма навчання :	дистанційна (on-line)
Режим роботи :	6 аудиторних годин на день
дорадники -	72 години аудиторних занять

АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ ЗА НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНОЮ ПРОГРАМОЮ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ДОРАДНИКІВ

Анотація до курсу за навчально-тематичною програмою базової підготовки та підвищення кваліфікації сільськогосподарських дорадників та експертів-дорадників націлена на розвиток професійних компетенцій, необхідних для ефективної діяльності в аграрному секторі.

Мета курсу: Надати слухачам базові знання та практичні навички, необхідні для надання якісних дорадчих послуг фермерам, агровиробникам та іншим учасникам агропромислового комплексу.

Основні завдання курсу:

1. Ознайомлення з новітніми досягненнями у сільському господарстві:
  - Використання сучасних технологій та інновацій в агровиробництві.
  - Екологічні аспекти ведення сільського господарства.
  - Управління ресурсами та стратегії сталого розвитку.
2. Розвиток професійних компетенцій:
  - Розвиток аналітичного мислення та навичок прийняття рішень.
  - Управління проектами та консультування в аграрній сфері.
  - Ефективна комунікація та навички ведення переговорів.
3. Правові та економічні основи діяльності:
  - Ознайомлення з законодавчими актами та регуляторною базою аграрного сектору.
  - Економічний аналіз і планування діяльності агропідприємств.
  - Фінансовий менеджмент та доступ до фінансових ресурсів.

Цільова аудиторія: Курс розрахований на осіб, які бажають здобути кваліфікацію сільськогосподарського дорадника або експерта-дорадника, а також на тих, хто вже працює в цій сфері і прагне підвищити свій професійний рівень.

Результати навчання: Після завершення курсу слухачі матимуть глибокі знання та практичні навички, необхідні для надання ефективних дорадчих послуг у сільськогосподарському секторі, що сприятиме підвищенню продуктивності агровиробництва та стійкості аграрного бізнесу.

Цей курс є важливим етапом у підготовці фахівців, здатних активно впливати на розвиток аграрного сектору, сприяючи впровадженню інновацій та покращенню економічних показників агропідприємств.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНА ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації дорадників

№ пп	Складові програми та навчальні модулі (теми)	Всього	З них у тому числі:		Лектор
			лекції	практ. аналіз ситуацій	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1: Вступ до дорадництва у сільському господарстві та правові аспекти агробізнесу.					
1.	Історія та розвиток сільськогосподарського дорадництва. Поняття, мета і завдання дорадчої діяльності.	4	2	2	Аверчев Олександр Володимирович , доктор сільськогосподарських наук, професор, директор ННЦ «ІПОД», завідувач кафедри землеробства ХДАЕУ
2.	Особливості розвитку дорадництва в Україні. Основи фандрейзингу для дорадників	6	4	2	Корінець Роман Ярославович , кандидат економічних наук почесний президент Всеукраїнської громадської організації «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України»
3.	Можливості та перспективи створення дорадчих служб в структурі університетів	4	2	2	Корінець Роман Ярославович , почесний президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України
4.	Земельна реформа та її вплив на сільськогосподарських виробників. Правові аспекти оренди землі сільськогосподарського призначення.	4	2	2	Черевко Наталія Олександрівна , кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук ХДАЕУ
5.	Правове регулювання органічного землеробства.	2	2	-	Черевко Наталія Олександрівна , кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук ХДАЕУ
6.	Захист прав сільськогосподарських виробників у судовому порядку	2	2	-	Черевко Наталія Олександрівна , кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук ХДАЕУ
7.	Інтелектуальна власність у сільському господарстві: правові аспекти	2	2	-	Черевко Наталія Олександрівна , кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук ХДАЕУ
Всього		24	16	8	

Модуль 2: Інновації та технології в сільському господарстві.

8.	Впровадження, інновацій в виробництво. Програми міжнародної та державної підтримки	4	2	2	Аверчев Олександр Володимирович , доктор сільськогосподарських наук, професор, директор ННЦ «ПОД», завідувач кафедри землеробства ХДАЕУ
9.	Сучасні технології в рослинництві	4	2	2	Лавренко Сергій Олегович , кандидат сільськогосподарських наук, доцент, проректор з наукової-та міжнародної діяльності ХДАЕУ
10.	Інноваційні системи захисту сільськогосподарських культур від патогенних організмів	4	2	2	Мринський Іван Миколайович , кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан агрономічного факультету ХДАЕУ
11.	"Органічне сільське господарство: світові тенденції та вітчизняний досвід".	2	2	-	Жуйков Олександр Геннадійович , доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри рослинництва та агроінженерії
14	"Базисні аспекти органічної сертифікації в аграрному секторі згідно вітчизняного законодавства"	2	2	-	Жуйков Олександр Геннадійович , доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри рослинництва та агроінженерії
15.	Інформаційні технології в дорадчій діяльності. Система електронного дорадництва	4	2	2	Кондратьєв Є.А. провідний фахівець технологічного супроводу у південному регіоні, відділ цифрових рішень, ТОВ Байєр.
Всього		20	12	8	

Модуль 3 :

Економіка та управління аграрними підприємствами. Комунікації та лідерство в дорадницькій діяльності

16.	Фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств	2	2		Карнаушенко Алла Сергіївна , кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук ХДАЕУ
17.	Звітність сільськогосподарських підприємств	4	2	2	Кононенко Л.В. - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів ХДАЕУ
18.	Податкова система в аграрній сфері України	2	2	-	Долженко Інна Іванівна , кандидат економічних наук, доцент кафедри фіскальної політики і страхування НУБіП України

19.	Система оподаткування суб'єктів господарювання в аграрному секторі	4	2	2	Савченко В.М. - кандидат економічних наук, професор, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів ХДАЕУ
20.	Сучасні методи прийняття управлінських рішень у бізнес-менеджменті. Планування та проведення інформаційної компанії (PR)	6	4	2	Жосан Ганна Володимирівна , кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, маркетингу та інформаційних технологій ХДАЕУ
21.	Маркетингова орієнтація суб'єктів ринку	4	2	2	Жосан Ганна Володимирівна , кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, маркетингу та інформаційних технологій ХДАЕУ
22.	Культура фахового мовлення	4	2	2	Варнавська Інна Вячеславівна , кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ
23.	Психологія бізнес-комунікації	4	2	2	Акімова Наталія Володимирівна , доктор психологічних наук, професор кафедри соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ
Всього		28	16	12	
Всього за курсом:		72	44	28	

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Усі слухачі виконують індивідуальне завдання та готують випускну роботу. Перелік тем випускних робіт формують викладачі з урахуванням актуальних проблем та особливостей сільськогосподарської дорадчої діяльності, а також можливих напрямків розвитку сільськогосподарського дорадництва в Україні та за кордоном. Слухач може запропонувати власну тему випускної роботи.

Слухач виконує випускну роботу на основі ретельного вивчення і узагальнення передового досвіду сільськогосподарського дорадництва, висвітленого в літературних джерелах, використання фактичних даних, наведених у науковій літературі, періодичній пресі та статистичних щорічних виданнях. Випускна робота має складатись з вступу, основної та заключної частин, переліку літературних джерел.

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА РОБОТИ:

Титульна сторінка	Приклад наведено у додатку А
Зміст	Включає обов'язкове найменуванням сторінок, з яких починаються структурні частини роботи
Вступ (1-2 с.)	Обґрунтування актуальності теми, визначення мети дослідження та окреслення кола завдань.
Основна частина (20-25 с.)	Виклад теоретичних і методологічних питань, що стосуються теми випускної роботи, їхня практична значущість.
Основна частина роботи складається з 2-3-х розділів	Розділ рекомендується складати з 3-4-х питань. Він має включати лише ті питання, які безпосередньо стосуються теми і дають змогу повно і глибоко розкрити її.
Заключна частина (висновки і пропозиції) (2-3 с.)	Викладення основних результатів дослідження та напрямків розв'язання виявлених проблем.
Список використаних джерел	Має містити перелік з 8-10 джерел
Додатки	за необхідності в додатки виносяться громіздкі таблиці, рисунки, схеми, нормативно-правові акти, статистичні та інші данні

Випускна робота виконується на стандартних листах формату А4, текст роботи може бути рукописним або набирається на комп'ютері.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ РОБОТИ:

Обсяг роботи	25-30 сторінок формату А4
Текстовий редактор	Microsoft Word для Windows
Поля	зверху, знизу та праворуч - 20 мм ліворуч – 30 мм
Гарнітура	Times New Roman, кегль — 14, міжрядковий інтервал — 1,5, абзац – 10 мм.
Рисунки, діаграми, таблиці, блок-схеми	оформлюються з використанням інструментів Microsoft Word, розміщуються по центру, друкуються шрифтом Times New Roman, кегль – 12, міжрядковий інтервал – 1
Назва та номери рисунків	жирним шрифтом під рисунками (Рис. 1. Назва)
назви і номери таблиць	над таблицями (Таблиця 1. Назва)
Таблиці, схеми, рисунки, формули, графіки	не повинні виходити за межі вказаних полів
Посилання у тексті на рисунки і таблиці	оформлюється так: <i>як наведено у рис. 1, у табл. 1.</i>
Формули, символи, змінні, які зустрічаються в тексті	повинні бути набрані як об'єкти Microsoft Equation і нумеруються у круглих дужках з правого боку.

Бібліографічний опис джерел	оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 в алфавітному порядку
Посилання в тексті на літературу	в прямих дужках, наприклад: [7, с. 5].

Після повного виконання плану підготовки та успішного захисту випускної роботи слухачі отримують свідоцтва про навчання (підвищення кваліфікації) встановленого зразка, що є підставою для допуску їх до здачі кваліфікаційного іспиту у регіональній кваліфікаційній комісії.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ:

1. Поняття, мета і методи сільськогосподарської дорадчої діяльності
2. Роль сільськогосподарської дорадчої діяльності у розвитку сільських територій
3. Нормативно-правове забезпечення сільськогосподарської дорадчої діяльності
4. Вітчизняний досвід сільськогосподарської дорадчої діяльності
5. Застосування групових методів навчання і консультування у сільськогосподарському дорадництві
6. Державно-університетська модель сільськогосподарського дорадництва
7. Розповсюдження економічних знань у системі сільськогосподарського дорадництва
8. Приватна модель сільськогосподарського дорадництва
9. Роль сільськогосподарського дорадництва у впровадженні сучасних технологій в тваринництві
10. Змішана модель сільськогосподарського дорадництва
11. Методи організації сільськогосподарської дорадчої діяльності
12. Застосування масових методів розповсюдження інформації у сільськогосподарському дорадництві
13. Закордонний досвід сільськогосподарської дорадчої діяльності
14. Роль сільськогосподарського дорадництва у вирішенні екологічних проблем сільського господарства
15. Комунікаційний процес та сільськогосподарська дорадча діяльність
16. Сучасні інформаційні технології в сільськогосподарській дорадчій діяльності
17. Програми розвитку сільської місцевості в системі сільськогосподарського дорадництва
18. Консультаційна діяльність як вид інтелектуальних інвестицій
19. Ринкова система розповсюдження сільськогосподарських знань
20. Проблеми і перспективи розвитку консультаційних служб
21. Державно-міністерська модель сільськогосподарського дорадництва
22. Маркетинг у діяльності сільськогосподарських дорадчих служб
23. Роль сільськогосподарського дорадництва у впровадженні сучасних технологій в рослинництві
24. Громадська модель сільськогосподарського дорадництва
25. Застосування індивідуальних методів роботи у сільськогосподарському дорадництві

26. Особливості навчання дорослих у сільськогосподарській дорадчій діяльності
27. Психологічні та етичні аспекти сільськогосподарської дорадчої діяльності
28. Менеджмент в системі сільськогосподарського дорадництва
29. Роль сільськогосподарського дорадництва у впровадженні сучасних підходів до механізації аграрного виробництва
30. Моніторинг ефективності діяльності сільськогосподарських дорадчих служб

ПІДСУМКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ:

Форма контролю: Поточний контроль, захист випускної роботи.

Критерії оцінювання: Участь у лекціях та практичних заняттях, виконання самостійних завдань, успішний захист випускної роботи.

Шкала оцінювання знань і умінь слухачів:

Рівень роботи	Оцінка у балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
Високий	90–100	A	відмінно
Вище середнього	82–89	B	добре
	74–81	C	
Середній	64–73	D	задовільно
	60–63	E	
Нижче середнього	35–59	FX	незадовільно (необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного захисту)
Низький	0–34	F	незадовільно о (необхідна значна подальша робота)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Безкровний, М. Ф. Організація інформаційно-консультаційної діяльності: навч. посіб. / М. Ф. Безкровний. - К.: Каравела, 2008. – 455 с.
2. Галич, О.А. Сільськогосподарське дорадництво: навч. посіб. / О.А. Галич, О.О. Сосновська. - К.: ЦНЛ, 2007. – 368 с.
3. Закон України "Про сільськогосподарську дорадчу діяльність" : наук.- практ. коментар / [Ю. М. Берездецький, О. Г. Березюк, С. А. Боганова та ін.; ред. Р. Я. Корінець]; Ін-т розвитку аграр. ринків . - Львів: НВФ "Українські технології", 2007. – 247 с.
4. Калетнік, Г. М. Управлінський консалтинг: навч. посіб. / Г. М. Калетнік, М. Ф. Безкровний, Т. Д. Іщенко. - К.: Аграр. освіта, 2012. – 447 с.

5. Кудінова, І. П. Організація навчання в інформаційно-консультаційній діяльності: навч. посіб / І. П. Кудінова. - К., 2010. – 207 с.
6. Недбалюк, О. Програми розвитку сільської місцевості як теорія, методологія і практика діяльності дорадчих служб в США: Монографія / О. Недбалюк. - Вінниця: Поділля - 2005. – 160 с.
7. Основи аграрного консалтингу : підруч. для підготовки фахівців з екон. спец. в аграр.ВНЗ / М. Ф. Кропивко, Т. П. Кальна-Дубінюк, М. Ф. Безкровний, І. М. Криворучко. - К.: Освітня книга, 2006. - 223 с.
8. Сільськогосподарська дорадча діяльність : навч. посіб. для дистанційного навч. / Т. П. Кальна-Дубінюк, І. П. Кудінова, Л. Х. Рибак, Р. Я. Корінець ; НУБіП. - К., 2010. – 359 с.
9. Словник-довідник з дорадництва / [уклад.: Т. П. Кальна-Дубінюк, Р. Я. Корінець, І. П. Кудінова та ін.]; НУБіП, Ін-т розв. аграр. ринків. - К., 2008. – 207 с.

Допоміжна

1. Брояка, А. А. Організація моніторингу інформаційно-консультаційної діяльності в сільському господарстві: монографія / А. А. Брояка; М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ. - Вінниця: Едельвейс і К, 2011. – 278 с.
2. Верба, В.А. Організація консалтингової діяльності: Навчальний посібник / В.А.Верба, Т. І.Решетняк. - К.: КНЕУ, 2000. – 244 с.
3. Дорадництво: становлення і перспективи : бібліографічний список / упоряд. О.А. Шевчук, ред. Н.Г. Дудкевич, ред. В.С. Гадамський, відп. викон. Н.С. Головка. - Вінниця: ВДАУ, 2009. - 13 с.
4. Кальна-Дубінюк, Т. П. Паблік рилейшнз: навч. посіб. для консалтингу / Т. П. Кальна-Дубінюк, Р. І. Буряк ; НУБіП. - К., 2010. – 203 с.
5. Кендюхов, О. В. Паблік рилейшнз в корпоративному брендингу: механізм управління та методологія оцінки: [монографія] / О. В. Кендюхов, К. Ю. Ягельська ; М-во освіти і науки України, Донец. нац. техн. ун-т. - Донецьк: [б. в.], 2010. – 225 с.
6. Основи психолого-управлінського консультування: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних. - К.: МАУП, 2002. - 136 с.
7. Почепцов Г.Г. Паблік рилейшнз: Навчальний посібник / Г.Г. Почепцов. - К.: Знання, 2000. - 506 с.
8. Хміль, Ф. І. Основи управлінського консультування: навч. посіб. / Ф. І. Хміль. - К.: Академвидав, 2008. – 238 с.

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОРАДНИЦТВА»
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему : « _____
_____
_____»

ВИКОНАВ:

слухач ННЦ «ПОД» ХДАЕУ

Прізвище Ім'я По-Батькові